

Undervisningsbeskrivelse, for 2.htx, skoleår 2021-22

Stamoplysninger til brug ved prøver til gymnasiale uddannelser

Termin	Juni 2022
Institution	Teknisk Gymnasium Silkeborg
Uddannelse	HTX
Fag og niveau	Idehistorie B
Lærer(e)	Jesper Breining, Mogens Holm
Hold	2.vx, 2.y, 2.z

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb

Titel 1	Det arbejdende menneske – arbejde og industrialisering, hvorfor arbejder vi?
Titel 2	Silkeborg som handels- og produktionsby
Titel 3	Teknologihistoriske nybrud fra den industrielle revolution
Titel 3	Transhumanisme og det optimerede menneske (DIO)
Titel 4	Global historie - Danmark og Tranquebar
Titel 5	Danmark besat

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Titel 1	Det arbejdende menneske – arbejde og industrialisering, hvorfor arbejder vi?
Indhold	<p>Kernestof:</p> <p>Andersen, S.B: "Sten er magt- den romerske bys teknologi", Odense, 2008 Calville, C: "The industrial revolution", BBC, 2013, link: https://www.youtube.com/watch?v=GYIn_S2PVYA&t=158s Lundsgaard, S., (et.al.): "Menneskeskabt", Nyt Teknisk Forlag, 2013, s. 13 og s.40 Thomsen, K: Historiefaglig arbejdsbog- introduktion til kildeanalyse, (uddrag), Systime, 2020, link: https://historiefagligarbejdsbog.systime.dk/?id=193 "Marxismen" fra Svend Erik Stybe: Idéhistorie, s. 325-331 Luis Pios tale "Målet er fuldt" fra 1872: https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/louis-pio-maalet-er-fuldt-1872/ Cecilie Nielsen: "Jagten på den danske arbejder", afsnit 1: https://www.dr.dk/drtv/episode/jagten-p%c3%a5-den-danske-arbejder_249984</p> <p>Supplerende stof</p> <p>Egen PP om kontorets historiske udvikling på baggrund af podcasten Freakonomics: https://freakonomics.com/podcast/open-offices/ DISC-personlighedstest: https://personprofil.dk/test Intro fra bogen Pseudoarbejde: https://www.williamdam.dk/laeseprøve?isbn=9788702245332 https://identitetogsenmodernitet.systime.dk/ kapitel 1 og 3 uddrag Zuboff, S: "What is surveillance capitalism?", Youtube, link: https://www.youtube.com/watch?v=fwNYjshqZ10 Assassin creed, computerspil Aqueducts: Technology and Uses - Ancient Rome Live, Youtube, 11/2 2016, link: https://www.youtube.com/watch?v=s5AT0XY2Hi0 Imperial Roman Triumph from Ben-Hur, Youtube, 3/1 2012, link: https://www.youtube.com/watch?v=4zGxi-7xDDw Roman Engineering: Crash Course History of Science #6, Youtube, 7/5 2018, link: https://www.youtube.com/watch?v=GcReek3z_38</p>
Omfang	9 timer
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none">• Analysere udvalgte historiske, kulturelle, samfunds- og videnskabelige omstændigheder for teknologisk innovation, herunder vekselvirkning med naturen• Analysere samspillet mellem ideer, teknologier, natur og samfund, herunder betydningen for den menneskelige eksistens• Demonstrere viden om fagets identitet og metoder

	<p>Kernestof:</p> <ul style="list-style-type: none">• Idéhistoriske, teknologihistoriske og almenhistoriske udviklingslinjer fra oldtiden til i dag• Natur, teknologi og produktion i historisk og nutidigt perspektiv• Forskellige tilgange til anvendelser af teknologi, ideer og historie.
Væsentligste arbejdsformer	<ul style="list-style-type: none">• Klasseundervisning• Gruppearbejde• Virtuelle arbejdsformer

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Titel 2	Silkeborg som handels- og industriby
Indhold	<p>Kernestof</p> <p>Eriksen, G: "Kronik: Hvad nu hvis?", Jyllandsposten, 13/6 2001</p> <p>Larsen, K.D: Silkeborg Papirfabrik 1844-2000. En epoke er slut (Silkeborg Museums Årsskrift 2000) http://www.museumsilkeborg.dk/silkeborg-papirfabrik</p> <p>Locht, J: "I FREMTIDEN VENTER STORE FORANDRINGER OG MERE MENNESKELIGHED", HK, d. 10/10 2018, link: https://www.hk.dk/aktuelt/nyheder/2018/10/10/i-fremtiden-venter-store-forandringer-og-mere-menneskelighed</p> <p>Video om Silkeborg med fokus på "Historien om Drewsen", SRTV: 2 (første 22 min). Keld Dalsgaard Larsen, museumsinspektør Silkeborg Museum, link: https://www.youtube.com/watch?v=XPJMPieQSkY</p> <p>Elevernes egne undersøgelser af arbejdsforhold og teknologihistoriske spor i bygninger og på arbejdspladser i det indre Silkeborg.</p> <p>Supplerende stof</p> <p>"2. Papirfabrikken og Michael Drewsen" https://www.youtube.com/watch?v=E4phls5rWtA</p> <p>Wikisilkeborg: "Tekstilindustrien i Silkeborg", senest ændret 31/7 2019, link: http://www.wikisilkeborg.dk/index.php/Tekstilindustrien_i_Silkeborg</p> <p>Wikisilkeborg: "Vestergade, senest ændret 22/12 2012, link: http://www.wikisilkeborg.dk/index.php/Vestergade</p> <p>Wikisilkeborg: Arbejderbevægelsen i Silkeborg, Senest ændret 17/12 2012, link: http://www.wikisilkeborg.dk/index.php/Arbejderbev%C3%A6gelsen_i_Silkeborg</p> <p>Wikisilkeborg: Silkeborg Maskinfabrik Zeuthen & Larsen, senest ændret 2/2 2012, link: http://www.wikisilkeborg.dk/index.php/Silkeborg_Maskinfabrik_Zeuthen_%26_Larsen</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=JfezD8l42yU</p>
Omfang	9 timer

Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none">• analysere udvalgte historiske, kulturelle, samfunds- og videnskabsmæssige omstændigheder for teknologisk innovation, herunder vekselvirkning med naturen• analysere samspillet mellem ideer, teknologier, natur og samfund, herunder betydningen for den menneskelige eksistens• analysere konkrete faglige problemstillinger under inddragelse af forskelligartet historisk materiale• diskutere aktuelle problemstillinger med udgangspunkt i fagets perspektiver, herunder reflektere over mennesket som historieskabt og historieskabende• behandle problemstillinger i samspil med andre fag• demonstrere viden om fagets identitet og metoder•
Væsentligste arbejdsformer	<ul style="list-style-type: none">• Virtuelle arbejdsformer• Projektarbejdsform

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Titel 3	Teknologihistoriske nybrud fra den industrielle revolution
Indhold	<p>Kernestof</p> <p>Trekassemodellen</p> <p>Eget PP om kausalitet og årsagssammenhænge</p> <p>Petersen, E.S: "Fremstillingserhverv og industrialisering", Danmarkshistorien.dk, 2009, link: https://danmarkshistorien.dk/perioder/det-unge-demokrati-1848-1901/fremstillingserhverv-og-industrialisering/</p> <p>Skyggebjerg, L.K: "Industrilandet Danmark fra 1888", Danmarkshistorien.dk, d. 17/9 2019, link: https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/industrilandet-danmark/</p> <p>Case p-pillen: https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/p-pillens-historie-siden-1960/</p> <p>Supplerende stof</p> <p>Andersen, S.B., (et.al.): "Menneskeskabt- grundbog i teknologihistorie", uddrag</p> <p>Christensen, B., (et.al.): "Fra husmøller til havmøller", uddrag</p> <p>Holten, B: Da tid blev penge, Erhvervsskolernes forlag, 2008</p> <p>Lindgaard, H: Ud af røret, Erhvervsskolernes forlag, 2008</p> <p>Nielsen, K., (et.al.): "Skruen uden ende", uddrag</p> <p>Thorndal, J: El til Danmark, Erhvervsskolernes forlag, 2008</p> <p>Wagner, M.F: Ford og fordismen, Erhvervsskolernes forlag, 2008</p>

Omfang	9 timer
Særlige fokuspunkter	Faglige mål: <ul style="list-style-type: none">• redegøre for væsentlige idéhistoriske og teknologihistoriske udviklingslinjer og begivenheder fra oldtiden til i dag• demonstrere viden om fagets identitet og metoder kernestof: <ul style="list-style-type: none">• idéhistoriske, teknologihistoriske og almenhistoriske udviklingslinjer fra oldtiden til i dag
Væsentligste arbejdsformer	<ul style="list-style-type: none">• projektarbejde• virtuelle arbejdsformer• gruppearbejde

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Titel 3	Transhumanisme
Indhold	<p>Kernestof</p> <p>Bjerre-Poulsen, Niels: USA – historie og identitet. Systime, 2013. Side 9-20.</p> <p>Bolter, J.D.: "Turings mand". I Gert Balling (red.): <i>Den Moderne Kulturs historie</i> (2006), 636-39.</p> <p>Fukuyama, Francis: "Transhumanismen – verdens farligste idé" (2004) i Mikkel Gulddammer Sparsø: <i>Teknologi og filosofi 2</i> (2013). side 88-90.</p> <p>Hagen, J.Z: Erkendelse og sandhed, 2000, s. 43-50</p> <p>Henriksen, M: <i>Cyborgfigurer: forestilling og fantasi, frygt og håb</i>. KONTUR nr. 15-2007 Ligger online: http://kontur.au.dk/fileadmin/www.kontur.au.dk/OLD_ISSUES/pdf/kontur_15/mette_henriksen.pdf</p> <p>Møller, D.B., (et.al.): SOhtx- studieområdet og studieområdeprojektet, Systime, 2019, kap.3, kap. 5.10-5.15, kap.6</p> <p>Nielsen, K., (et.al.): <i>Skruen uden ende</i>, 2012, s. 500-510</p> <p>Pahuus, M: , "Indledning", I Justus Hartnack & Johannes Sløk, eds., <i>De Store Tænkere – Leibniz</i> (1991), 22-24</p> <p>Pedersen, A.Y., (et.al.): <i>Idehistorie</i>, Systime, 2018, kap.11</p> <p>Sparsø; M.G: <i>Teknologi og filosofi 2, Systime</i> (2013), s. 12-22, side 76-84.</p> <p>Truman, H.S: Truman- doktrinen, link: https://liberalarts.utexas.edu/coretexts/files/resources/texts/1947%20Truman%20Doctrine.pdf</p> <p>Turkle, S: "Parallele liv: Identitetskonstruktion i virtuelle rum." I Gert Balling (red.): <i>Den Moderne Kulturs historie</i> (2006), 647-53.</p> <p>Turner, F.J: "The significance of the frontier in american history", 1893, link: http://nationalhumanitiescenter.org/pds/gilded/empire/text1/turner.pdf</p>

	<p>Supplerende stof</p> <p>Kennedy, J.F: Inauguration speech, youtube: https://www.youtube.com/watch?v=PEC1C4p0k3E</p> <p>Sørensen, A.M: "Westworld: Vi har fået sympati med robotterne, mener forsker", Videnskab.dk, d. 9/5 2018, link: https://videnskab.dk/kultur-samfund/westworld-vi-har-faaet-sympati-med-robotterne</p> <p>Historienet: "Den kolde krig- tidslinje, Historienet.dk, d. 8/9 2016, link: https://historienet.dk/krig/den-kolde-krig/den-kolde-krig-tidslinje</p> <p>Heim, M: The metaphysics of virtual reality, 1993, s. 89-92</p> <p>Brostrøm, N: "what happens when computers get smarter than we are?", TED Talk, 2015, link: https://www.ted.com/talks/nick_bostrom_what_happens_when_our_computers_get_smarter_than_we_are</p> <p>Healy, D: " Cyberspace and place: The internet as middle landscape on the electronic frontier", in Porter, D. (ed.): Internet culture, Routledge New York, 1996, s. 55-68</p> <p>Edwards, P: "The closed world: Computers and the politics of discourse in cold war America", 1997, s.1f</p> <p>Sonne, F, G., H: " Robot-etiker: Derfor tillægger vi robotter følelser", Videnskab.dk, d. 3/2 2019, link: https://videnskab.dk/teknologi-innovation/robot-etiker-derfor-tillaegger-vi-robotter-foelelser</p> <p>Aubrey de Grey's TEDx Talk: "How we can finally win the fight against aging?": https://www.youtube.com/watch?v=AvWtSUdOWVI (18 min)</p>
Omfang	22,5 timer
Særlige fokuspunkter	<p>Faglige mål:</p> <ul style="list-style-type: none">• Analysere udvalgte historiske, kulturelle, samfunds- og videnskabsmæssige omstændigheder for teknologisk innovation, herunder vekselvirkning med naturen• Analysere samspillet mellem ideer, teknologier, natur og samfund, herunder betydningen for den menneskelige eksistens• Analysere konkrete faglige problemstillinger under inddragelse af forskelligartet historisk materiale• Behandle problemstillinger i samspil med andre fag <p>Kernestof:</p> <ul style="list-style-type: none">• Samspillet mellem ideer, teknologier, samfund og videnskab, herunder teknologisk videnskab• Erkendelsesteoretiske, etiske, livsfilosofiske og kulturelle aspekter ved udvikling og brug af teknologi• Forskellige tilgange til anvendelser af teknologi, ideer og historie

Væsentligste arbejdsformer	<ul style="list-style-type: none">• Klasseundervisning• Gruppearbejde
-----------------------------------	--

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Titel 4	Global historie - Danmark og Tranquebar
Indhold	<p>Kernestof</p> <ol style="list-style-type: none">1. Imperialisme: https://fraoplysningstidtileuropaeiskintegration.systeme.dk/?id=1362. Teknologi og moral: https://fraoplysningstidtileuropaeiskintegration.systeme.dk/?id=2203. Imperialistiske mål og strategier: https://fraoplysningstidtileuropaeiskintegration.systeme.dk/?id=2214. Afrika: https://fraoplysningstidtileuropaeiskintegration.systeme.dk/?id=2245. Opsamling: https://fraoplysningstidtileuropaeiskintegration.systeme.dk/?id=227 <p>Christoffer Guldbrands film "Stealing Africa" (2012): https://www.youtube.com/watch?v=WNYemuiAOfU</p> <p>"Nykolonialisme - forholdet til de tidligere kolonilande"</p> <p>Adriansen, I., (et.al.): "Fokus 2- fra oplysningstid til europæisk integration", Gyldendal, 2021, link: https://fraoplysningstidtileuropaeiskintegration.ibog.gyldendal.dk/?id=174</p> <p>Bejder, P., (et.al.): "Fra borgerlige rettigheder til universelle menneskerettigheder, efter 1776", danmarkshistorien.dk, d. 6/1 2017, link: https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/menneskerettigheder-fra-borgerlige-rettigheder-til-frihedsrettigheder/</p> <p>Bejder, P., (et.al.): "Merkantilisme og danske tropekolonier, ca.1600-1917", danmarkshistorien.dk, d. 24/8 2018, link: https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/merkantilisme-og-danske-tropekolonier/</p> <p>Brimnes, N: "Asiatisk Kompagni, 1732-1844", danmarkshistorien.dk, d. 4/1 2012, link: https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/asiatisk-kompagni/</p> <p>Brimnes, N: "Miniforedrag om kolonihistorie", danmarkshistorien.dk, d. 18/8 2011, link: https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/miniforedrag-kolonihistorie/</p> <p>Brimnes, N: "Tranquebar, 1620-1845", danmarkshistorien.dk, d. 7/12 2018, link: https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/trankebar/</p> <p>Busck, S: "Merkantilisme", danmarkshistorien.dk, d. 9/2 2015, link: https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/merkantilisme/</p> <p>Hansen, C.B., (et.al.): "Kultur og samfund", System, 2021, link: https://kulturogsamfund.systeme.dk/index.php?id=345#c2371</p>

Johansen, J., G: " Fokus på hindunationalisme truer Indiens tolerante politiske kultur", Globalnyt.dk, d. 10/4 2019, link: <https://globalnyt.dk/content/fokus-paa-hindunationalisme-truer-indiens-tolerante-politiske-kultur>

Jørgensen, H: " Slavehandel i den dansk-indiske kolonihistorie", danmarkshistorien.dk, d. 27/11 2018, link: <https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/slavehandel-i-den-dansk-indiske-kolonihistorie/>

Ohrt, T: Verden efter de store opdagelser, 1500-1750, Systime, 2021, link: <https://verdenefterdestoreopdagelser.systime.dk/index.php?id=154&L=0#c492>

Pedersen, A.Y., (et.al.): Idehistorie, Systime, 2021, link: <https://idehistorie.systime.dk/?id=190>

Thomsen, K: Historiefaglig arbejdsbog- global historie, Systime, 2020, link: <https://historiefagligarbejdsbog.systime.dk/?id=249>

Kilder:

Forordning om negerhandelen 16. marts 1792 (med svar på spg):

<https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/forordning-om-negerhandelen-1792/>

"Om Ove Gieddes ekspedition til Ceylon og Tranquebar 1618-1622"- fra danmarkshistorien.dk

MORALSKE TANKER, (LUDVIG HOLBERG)

(FRA: ADRIANSEN, INGE, ET.AL: "FOKUS 2: FRA OPLYSNINGSTID TIL EUROPÆISK EKSPANSION, GYLDENDAL 2019)

SAMFUNDSPAGTEN, (JEAN JACQUES ROUSSEAU, 1762)

Thomas Babington Macaulay om engelsk sprog og uddannelse i Indien, 1835
Prins Firoz Shah (Muligvis): The Azamgarh Proclamation. Delhi Gazette, 29/9-1857. Oversat af Helle Folkersen.

Benjamin Disraeli: The Maintenance of Empire - Crystal Palace Speech, 1872. Oversat af Helle Folkersen

Rudyard Kipling: White Man's Burden, 1899. Oversat af Tom Kristensen i: Digte. Gyldendal, 1942.

John Seeley: The Expansion of England, 1883. Oversat af Helle Folkersen
Cecil Rhodes, Confession of Faith [1877], i John Flint: "Cecil Rhodes", s. 248-52. Little, Brown and Company, 1974

Supplerende stof

Om "strukturtilpasningsprogrammer" på leksikon.org:

<https://leksikon.org/art.php?n=3584>

Jørgensen, H: " Den lutherske mission i Tranquebar 1705-1845", danmarkshistorien.dk, d. 7/12 2018, link: <https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/den-lutherske-mission-i-trankebar-1705-1845/>

Fabricius, S: " Aristoteles (384 - 322 f.Kr.)", etik.dk, d. 3/5 2009, link: <https://www.etik.dk/etik-kens-hovedpersoner/aristoteles-384-322-f.kr.>

Fihl, E: " Dansk kolonialisme i Tranquebar - Video-interview", KU, d. 28/1 2016, link: <https://video.ku.dk/video/12680005/dansk-kolonialisme-i-tranquebar>

Folkersen, H: "Det britiske imperium- fra Englands ekspansion til Commonwealth, Systime, 2021, link:

<https://detbritiskeimperium.systime.dk/?id=147>

	<p>Schmidt, J.B: " Se hvorfor dit verdensbillede er fordrejet", dr.dk, d. 20/2 2014, link: https://www.dr.dk/nyheder/indland/se-hvorfor-dit-verdensbillede-er-fordrejet</p> <p>Sonne, F., G., H: " Krigen om verdenskortet: Hvordan skal verden se ud?", Videnskab.dk, d. 28/5 2017, link: https://videnskab.dk/kultur-samfund/krigen-om-verdenskortet-hvordan-skal-verden-se-ud</p> <p>https://www.g-mark.org/award/describe/44527</p> <p>Amerikansk verdenskort Cahills butterfly- kort Dymaxion kort Gall Peters kort Goode homolosine projection Kina kort fra China Today Winkel triple projection Kalkars ordbog "Ekstreme togrejser- Monsoon Railroad", sæson 1, episode 3, dr.dk, 2014, link: https://www.dr.dk/drtv/se/ekstreme-togrejser_151151</p>
Omfang	15 timer
Særlige fokuspunkter	<p>Faglige mål:</p> <ul style="list-style-type: none">• sammenligne udviklingen og brugen af ideer og teknologi på tværs af kulturer på forskellige niveauer, fra det lokale til det globale• analysere udvalgte historiske, kulturelle, samfunds- og videnskabsmæssige omstændigheder for teknologisk innovation, herunder vekselvirkning med naturen• analysere samspillet mellem ideer, teknologier, natur og samfund, herunder betydningen for den menneskelige eksistens <p>Kernestof:</p> <ul style="list-style-type: none">• idéhistoriske, teknologihistoriske og almenhistoriske udviklingslinjer fra oldtiden til i dag• erkendelsesteoretiske, etiske, livsfilosofiske og kulturelle aspekter ved udvikling og brug af teknologi• forskellige tilgange til anvendelser af teknologi, ideer og historie.
Væsentligste arbejdsformer	<ul style="list-style-type: none">• Klasseundervisning• Gruppearbejde

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Titel 5	Danmark besat
Indhold	<p>Kernestof</p> <ol style="list-style-type: none">Besættelsen på Danmarkshistorien.dk: https://danmarkshistorien.dk/perioder/verdenskrigsepoken-1914-1945/besaettelsen-1940-1945/Kampen om historien: Idealister eller ekstremister i krig? https://www.dr.dk/lyd/p1/kampen-om-historien-3/kampen-om-historien-32Politiken Historie podcast om samarbejdspolitikken, afsnit 1: https://politikenhistorie.dk/podcast/Samarbejde_og_modstand/art7884693/Vi-bliver-aldrig-f%C3%A6rdige-med-at-diskutere-den-danske-samarbejdspolitik (46 min).Dokumentarfilmen "Bunkerne (1): Konstruktion" her: https://www.tvmidtvest.dk/bunkerne/bunkerne-1-konstruktionVibeke Ebert: Atlantvolden – fra Nymindegab til Skallingen, Blåvandhuk Egnsmuseum, uddrag s. 8-13 og 18-21 <p>Supplerende stof</p> <p>Anders Foghs Irakbegrundelsen: https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/anders-fogh-rasmussen-v-om-samarbejdspolitikken-29-august-2003/</p> <p>Statsminister Vilhelm Buhls antisabotagetale ("stikkertalen") fra 2. september 1942 her: https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/statsminister-vilhelm-buhls-s-antisabotagetale-2-september-1942/</p> <p>John Christmas Møllers radiotale fra London fra 6. september 1942: https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/john-christmas-moellers-k-radiotale-fra-london-6-september-1942/</p> <p>"Bygningen af en regelbaubunker": http://www.krigsturist.dk/PDF/theme_weaponery_bunkers_dk.pdf</p> <p>Besøg på Bunkermuseum Silkeborg</p>
Omfang	10,5 timer
Særlige fokuspunkter	<p>Faglige mål:</p> <ul style="list-style-type: none">redegøre for væsentlige idéhistoriske og teknologihistoriske udviklingslinjer og begivenheder fra oldtiden til i dagdemonstrere viden om fagets identitet og metoder <p>kernestof:</p> <ul style="list-style-type: none">idéhistoriske, teknologihistoriske og almenhistoriske udviklingslinjer fra oldtiden til i dag
Væsentligste arbejdsformer	<ul style="list-style-type: none">projektarbejdevirtuelle arbejdsformergrupperarbejde

--	--